

Kas ir ZPI ?

Zaļais publiskais iepirkums (ZPI) ir process, kura ietvaros valsts iestādes cenšas iepirkt preces, pakalpojumus un būvdarbus ar iespējami mazāku ietekmi uz vidi visā to dzīves ciklā, salīdzinot ar citā veidā iegūtām precēm, pakalpojumiem un darbiem ar tādu pašu primāro funkciju.

Kas ir GPP4Growth?

GPP4Growth apvieno deviņu valsts iestāžu pieredzi un praksi no visas ES, lai uzlabotu šo valsts iestāžu spēju īstenot politiku, kas veicina ekoloģiskus jauninājumus un videi draudzīgu izaugsmi ar "zaļo publisko iepirkumu" (ZPI). 14% no ES kopējā IKP patērē Eiropas valsts iestādes. Šo publisko izdevumu precēm, pakalpojumiem un darbiem kopējā paredzamā vērtība ir EUR 1,8 triljoni gadā. Šo būtisko valsts varas "pirktspēju" var izmantot, lai veicinātu eko inovācijas, resursu efektivitāti un videi draudzīgu izaugsmi, veicinot videi draudzīgas un ar resursu efektivitāti saistītas preces un pakalpojumus.

**Faktori, kas ietekmē galveno
GPP4Growth nozaru
uzņēmumus, kuri piedalās
zaļajos līgumos un
iepirkumos.**

Kopsavilkums

Lai GPP4Growth atbalstītu un veicinātu ZPI prakses labāku ieviešanu, ir svarīgi, lai mēs saprastu faktorus, kas ietekmē privāto uzņēmumu (piedāvājuma puse) vēlmi un spēju vispirms iesaistīties ZPI. Tāpēc šis politikas mērķis ir piedāvāt politikas veidotājiem un citām ieinteresētajām pusēm pārskatu par motivāciju, veicinātājiem un uztvertajiem šķēršļiem, kas ietekmē privātu uzņēmumu vēlmi un spēju konkurēt par zaļajiem konkursiem. Pamatojoties uz turpmāk izklāstīto pētījumu, šajā politikas kopsavilkumā ir norādītas vairākas politikas veidotāju darbības, kas varētu palīdzēt uzņēmumiem pārvarēt šķēršļus, kas traucē iesaistīties ZPI.

Pētījums

Lai izpētītu faktorus, kas ietekmē galveno GPP4Growth nozaru uzņēmumus, kuri piedalās zaļajos konkursos, deviņas GPP4Growth partneru organizācijas izstrādāja un izplatīja anketu. Anketa tika publicēta un aizpildīta tiešsaistē, lai nodrošinātu ērtu un plašu izplatīšanu un atvieglotu atbilžu apkopošanu un analīzes procesu. Attiecīgās ieinteresētās personas bija: piedāvājuma puses privāts uzņēmums; valsts iestāžu darbinieki partnerības reģionos, t.i., "pasūtītāji"; un nozares speciālisti ar zināšanām un pieredzi ZPI jomā partneru teritorijās.

Anketā galvenokārt iekļauj slēgtos jautājumus, jo respondentiem ir vieglāk un ātrāk atbildēt uz tiem un tādi jautājumi nodrošina labāku kodēšanu, analīzi un salīdzināšanas iespējas. Tomēr tika iekļauti arī vairāki atklātie jautājumi, lai dalībnieki varētu sniegt vairāk informācijas, kas, viņuprāt, ir būtiska. Anketas kopija ir atrodamā politikas kopsavilkuma A pielikumā: Faktori, kas ietekmē galveno GPP4Growth nozaru uzņēmumus, kuri piedalās zaļajos līgumos un iepirkumos

Visi GPP4Growth partneri tulkotu anketu savā valodā, cenšoties piesaistīt tik daudz vietējo uzņēmumu un sabiedrisko organizāciju, cik vien iespējams. Anketas bija pieejamas no 2018.gada janvāra līdz 2018.gada 5. martam, lai saņemtu pietiekošas atbildes no iepriekš minētajām mērķa grupām.

Kopā tika saņemtas 117 atbildes. Aptaujāto sadalījums bija šāds: 61 pasūtītāji (valsts iestādes), 45 piegādes puses uzņēmumi (35 MVU un 10 lielle uzņēmumi) un 11 nozares eksperti.

Kāda ir uzņēmuma motivācija iesaistīties ZPI?

Vairāk nekā 50% uzņēmumu respondentu norādīja četrus galvenos motīvus iesaistīties ZPI. No privātā uzņēmuma viedokļa, zaļās prakses pieņemšana un iesaistīšanās ZPI :

1 Uzlabo organizācijas tēlu.

2 Tas ir labvēlīgi videi.

3 Veido stabila pieauguma iespējas .

4 Tas ir izdevīgi sabiedrībai.

Kāds ir privātā sektora iesaistīšanās līmenis ZPI partnervalstīs?

59% uzņēmēju, kas atbildēja uz aptaujas rezultātiem, norādīja, ka viņi iepriekš bija piedalījušies ZPI valsts vai reģionālajā līmenī. 25% respondentu nekad nav piedalījušies, bet plāno to darīt nākotnē.

Aptuveni 13% nekad nav pieprasījuši zaļo līgumu un norādījuši, ka arī nākotnē to neplāno. Šāda nevēlēšanās piedalīties ZPI arī nākotnē var būt saistīta ar uzņēmumu uzskatu, ka valsts iestāžu apņemšanās attiecībā uz ekoloģiskajiem raksturlielumiem ir vāja vai ka vides kritērijiem nav liela nozīme, izvēloties uzvarētāju iepirkumā .

Saskaņā ar aptaujas rezultātiem lielie uzņēmumi iesaistās zaļā publiskā iepirkuma procesā vairāk nekā mazie un vidējie uzņēmumi (MVU). 67% lielo uzņēmumu paziņoja, ka piedalījās zaļajos konkursos, savukārt 57% MVU norādīja to pašu. Iespējams iemesls ir tāds, ka lielos uzņēmumos personālam un administrācijai ir vairāk iespēju meklēt ZPI un sagatavot nepieciešamos dokumentus. Lielie uzņēmumi drīzāk darbotos kapitālietilpīgās nozarēs, kurām ir ievērojama ietekme uz vidi (piemēram, būvniecība un ražošana) un kurās ZPI pašlaik ir lielāka nozīme .

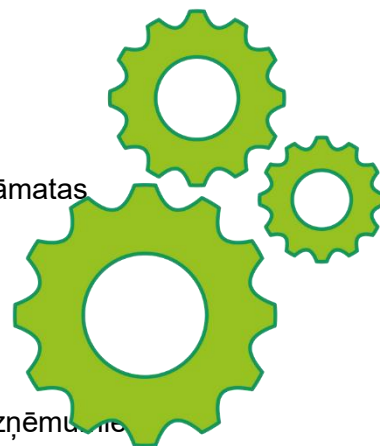
Kādi faktori ļauj uzņēmumiem vairāk iesaistīties ZPI?

Faktori, kas ļauj uzņēmumam konkurēt zaļajos iepirkumos, iedalās trīs kategorijās:

- 1 Uzņēmuma iekšējā jauda un spējas;
- 2 Tirgus struktūra;
- 3 Pašreizējā politika un reglamentējošie noteikumi.

Visi šie anketā norādītie faktori ietilpst šajās trīs kategorijās, un respondenti to uzskatīja par svarīgiem noteicošajiem faktoriem attiecībā uz uzņēmumu vēlmi un spēju pieņemt videi draudzīgas prakses un piedalīties zaļajos iepirkumos:

- pieejamā informācija par ZPI
- Pārredzami ZPI kritēriji un procesi
- Informētība par zaļo produktu tirgus spēju
- Apmācības programmu organizēšana
- Labvēlīgi vides regulēšanas pasākumi
- Tādu rīku pieejamība, kā palīdzības dienesti, rokasgrāmatas un rīku komplekti
- Ekonomisku un finansiālu stimulu nodrošināšana
- Zaļās sertifikācijas procedūru pieejamība
- Aprites cikla izmaksu ieviešana
- Ekomarkējuma sistēmas
- Sadarbība un uzticēšanās starp valsts iestādēm un uzņēmumiem
- ZPI rezultātu novērtēšana un uzraudzība

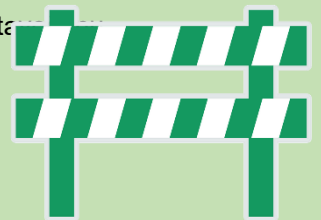
Kādi ir šķēršļi, kas liedz uzņēmumiem vairāk iesaistīties ZPI?

Šķēršļi, kas liedz uzņēmumiem vairāk iesaistīties ZPI, var būt gan iekšējie, gan ārējie. Iekšējie šķēršļi ir šādi: tehniskās pieredzes trūkums zaļajos iepirkumos un ierobežota informētība par vidi uzņēmumā. Ārējie šķēršļi ir šādi: ierobežota pieeja informācijai par ZPI, kreditēšanas nosacījumi un piekļuve finansējumam, esošās politikas ietvaram un plašākām tirgus tendencēm.

Šķēršļi uzņēmumiem

Saskaņā ar anketu, no piedāvājuma puses viedokļa, ir seši galvenie šķēršļi uzņēmumiem, kas liedz vairāk iesaistīties ZPI un piedalīties zaļajos iepirkumos:

- Grūti atzīt zaļās prakses, izmantojot vides kritērijus un procesus
- Organizācijas personāla prasmju / zināšanu trūkums par ZPI nepieciešamo dokumentu sagatavošanu
- Tehnisko zināšanu trūkums, piemērojot ZPI prasības biznesa procesiem
- Ierobežota piekļuve informācijai par zaļajiem iepirkumiem
- Politiskā atbalsta un attiecīgo stimulu trūkums
- Apmācību trūkums

Šā pētījumā ietvaros tika aplūkots jautājums par izmaksām, kas ir pretrunā ar citiem nesenantiem pētījumiem šajā jomā. Literatūras pārskats liecina, ka finanšu ierobežojumi joprojām ir viens no galvenajiem šķēršļiem, kas rodas, pieņemot zaļās prakses uzņēmumu vidū. Šie finanšu ierobežojumi var iekļaut piekļuvi līdzekļiem un finansējums, lai palīdzētu apmaksāt videi draudzīgas inovācijas.

Ko valsts iestādes un politikas veidotāji dara, lai palīdzētu uzņēmumiem pārvarēt šķēršļus un veicinātu uzņēmumu piedalīšanos ZPI?

Ieviešot tabulā minētos ieteikumus, valsts iestādes un politikas veidotāji deviņos GPP4Growth partneru reģionos var paplašināt zināšanas, informēt un dot vietējiem uzņēmumiem vairāk iespēju piedalīties zaļajos iepirkumos. Tas savukārt veicinās eko inovācijas šajos uzņēmumos un veicinās videi draudzīgu un resursu ietilpīgu preču un pakalpojumu piegādi visā tirgū.

Šķēršļi	Ieteikumi
<ul style="list-style-type: none"> - Grūti atzīt zaļās prakses, izmantojot vides kritērijus un procesus 	<p>Lai novērstu neskaidrības iepirkuma dokumentos, kas izraisa šos šķēršļus uzņēmumu piedalīšanos ZPI, valsts iestādes var:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Iesaistīt organizācijas personālu, kam ir atbilstoša pieredze tehnisko specifikāciju izstrādē. - Apdomāt iespēju sadarboties ar nozares ekspertu, precizējot vides kritērijus, kas jāiekļauj iepirkuma dokumentācijā, rakstot tehniskās specifikācijas un novērtējot saņemtos piedāvājumus. - Pārbaudīt vides kritēriju pieejamību, lai valsts iestādes varētu ievietot tos tieši jaunos piedāvājumos.
<ul style="list-style-type: none"> - Organizācijas personāla prasmju / zināšanu trūkums par ZPI nepieciešamo dokumentu sagatavošanu - Tehnisko zināšanu trūkums, piemērojot ZPI prasības biznesa procesiem -Apmācību trūkums 	<ul style="list-style-type: none"> - Organizēt izglītības un apmācības programmas, lai palielinātu uzņēmumu izpratni par vidi un uzlabotu to spēju apgūt jaunas tehnoloģijas un inovācijas. - Organizēt seminārus galveno GPP4Growth nozaru uzņēmumiem, lai iepazīstinātu tos ar jaunumiem zaļo tehnoloģiju jomā. - Izveidot ZPI mācību materiālus un piedāvāt mācību resursus. - Palielināt sabiedrības informētību par videi draudzīgu publisko iepirkumu priekšrocībām privātā sektorā.
<ul style="list-style-type: none"> - Ierobežota piekļuve informācijai par zaļajiem konkursiem 	<ul style="list-style-type: none"> - Izveidot centralizēto tiešsaistes portālu zaļajiem iepirkumiem, kurā tiks publicēti visi pieteikumi pārredzamā un pieejamā veidā. - Izveidot ZPI palīdzības dienestu reģionālajās pārvaldēs. - Atjaunināt reģionālo iestāžu tīmekļa vietnes ar attiecīgiem ar ilgtspēju saistītiem resursiem.
<ul style="list-style-type: none"> - Ierobežota piekļuve informācijai par zaļajiem iepirkumiem - Piekļuve finansējumam zaļām inovācijām 	<ul style="list-style-type: none"> - Izveidot reģionālo rīcības plānu, kurā izklāstītas galvenās darbības un pasākumi, lai veicinātu ZPI un sekmētu privātā sektora iesaistīšanos. - Risināt definīcijas trūkumus tiesību aktos attiecībā uz ZPI saistītiem pamatnoteikumiem. - Atrisināt jautājumus, kas saistīti ar konfliktējošiem noteikumiem, kas uzņēmumiem liedz izmantot zaļo praksi. - Veicināt zaļo nodokļu reformu, kurā galvenā uzmanība tiks pievērsta resursu neilgtspējīgai izmantošanai, nepārstrādājamiem produktiem un atkritumu izveidei. - Izveidot sociālās apdrošināšanas shēmu ar zemākām apdrošināšanas iemaksām uzņēmumiem, kas īsteno zaļās prakses. - Lai palielinātu pieprasījumu pēc zaļajiem produktiem, valsts iestādes var piedāvāt atlaides kuponus vides pirkumiem. - Izveido ZPI uzņēmumu atbalsta centrus partnerības reģionos. - Izveidot speciālu ZPI fondu, kas atbalstīs uzņēmumus, lai pieņemtu zaļo praksi.

JAUTĀJUMI

[Visām GPP4Growth partneru organizācijām šeit jāievada kontaktinformācija.]

Adrese:#####

Tālr.: #####

E-pasts: #####

Sīkāka informācija

Šo politikas kopsavilkumu sagatavoja Īrijas Republikas Komunikācijas, Klimata pārmaiņu un vides departaments / Roinn Cumarsáide, Gníomhaithe ar son na hAeráide agus Comhshaoil, pamatojoties uz pētījuma pārskatu, kuru sagatavoja Malta Regional Development and Dialogue Foundation, GPP4Growth partneris. Pārskata nosaukums "Faktori, kas ietekmē galveno GPP4Growth nozaru uzņēmumus, kuri piedalās zaļajos līgumos un iepirkumos" un tas ir pieejams pēc pieprasījuma.

Lai uzzinātu vairāk par GPP4Growth, apmeklējiet mājaslapu

www.interregeurope.eu/gpp4growth .